

Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala

1. Tehtäväalueen kuvaus

Kaupunkikehitys- ja tekninen valiokunta:

Tero Rönkkö, puheenjohtaja

Antti Tuomala, varapuheenjohtaja

Arja Simola, jäsen

Sari Eiranen, jäsen

Ari Anttila, jäsen

Jukka Mölsä, jäsen

Tuula Koivunen, jäsen (1.6.2023-)

Sini Vilja, jäsen (-31.5.2023)

Silja Majuri, nuorisovaltuuston edustaja

Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala jakautuu kuuteen palvelualueeseen; kaupunkikehitys- ja tekninen hallinto, maankäyttöpalvelut, yhdyskuntateknikka, tilapalvelu, lupa- ja valvontapalvelut sekä vesilaitos.

Kaupunkikehitys- ja tekniseen hallintoon kuuluu toimialan hallinto. Maankäyttöpalveluihin kuuluvat kaavoitus, mitta- ja karttapalvelut sekä maaomaisuuden hallinta. Yhdyskuntateknikkaan kuuluvat liikennealueet, yksityistiet, katuvalaistus, sillat, matonpesupaikat, tori, puistot ja leikkipaikat, soranottoalueet, maankaatopaikat, lumenkaatopaikka, maa- ja metsäalueet ja hulevesijärjestelmät. Tilapalveluun kuuluvat tilapalvelun hallinto, rakennuttaminen, kiinteistönhoito, kiinteistöjen kunnossapito, käyttäjäpalvelut, toimitilojen saneeraus ja sisäilma-asiat. Lupa- ja valvontapalvelut vastaavat rakennusvalvonnan ja ympäristösuojelun tehtävistä.

Vesilaitos vastaa vesihuollon järjestämisestä kunnan hyväksymällä toiminta-alueella. Vesilaitos huolehtii veden hankinnasta ja jakelusta, syntyneiden jätevesien vastaanottamisesta ja puhdistuksesta sekä vesi- ja viemäriverkoston ylläpidosta. Vesilaitos toimii taseyksikkönä.

2. Talouden ja toiminnan toteutuminen

Tuloslaskelma (ulkoiset ja sisäiset)

Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala	ALKUP. TA 2023	TA- MUUTOKSET	MUUT. TA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	POIKKEAMA-%
TOIMINTATUOTOT	13 091 632	589 588	13 681 220	13 940 414	259 194	1,89 %
MYYNTITUOTOT	3 079 840	0	3 079 840	3 045 674	-34 166	-1,11 %
MAKSUTUOTOT	216 500	0	216 500	176 551	-39 949	-18,45 %
TUET JA AVUSTUKSET	14 000	0	14 000	17 837	3 837	27,41 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	9 781 292	589 588	10 370 880	10 700 352	329 472	3,18 %
TOIMINTAKULUT	-10 936 560	-363 900	-11 300 460	-10 544 798	755 662	6,69 %
HENKILÖSTÖKULUT	-2 119 890	0	-2 119 890	-2 016 387	103 503	4,88 %
PALKAT JA PALKKIOT	-1 743 130	0	-1 743 130	-1 677 579	65 551	3,76 %
HENKILÖSIVUKULUT	-376 760	0	-376 760	-338 808	37 952	10,07 %
ELÄKEKULUT	-309 710	0	-309 710	-281 122	28 588	9,23 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-67 050	0	-67 050	-57 685	9 365	13,97 %
PALVELUJEN OSTOT	-4 267 050	-255 000	-4 522 050	-4 235 299	286 751	6,34 %

AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 880 400	-28 600	-2 909 000	-2 525 140	383 860	13,20 %
AVUSTUKSET	-154 720	0	-154 720	-154 627	93	0,06 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 514 500	-80 300	-1 594 800	-1 613 346	-18 546	-1,16 %
TOIMINTAKATE	2 155 072	225 688	2 380 760	3 395 616	1 014 856	42,63 %

Käyttötalouden ulkoiset toimintatuotot ylittyivät 208 600 euroa, mikä johtuu suurelta osin kertaluonteisista tuotoista eli tilapalvelun kiinteistöjen myynneistä 133 000 euroa, vesilaitoksen vakuutuskorvauksesta 95 000 euroa ja muista kertaluonteisista tuotoista 43 000 euroa, mutta myös rakennusten vuokratulojen ylityksestä 71 000 euroa. Vesilaitoksen ulkoiset myyntituotot alittuivat 107 000 euroa kulutuksen vähenemisen myötä ja lupa- ja valvontapalveluiden maksutuotot 48 000 euroa.

Ulkoiset toimintakulut alittuivat muutettuun talousarvioon nähden 794 000 euroa, mihin vaikutti osittain se, että syksyllä 2023 aloitettiin talouden tasapainottaminen. Henkilöstökustannukset alittuivat 103 500 euroa, mikä johtui henkilöstömuutoksista ja -vajauksesta.

Palvelujen ostot alittuivat kokonaisuudessaan 305 000 euroa, mikä johtuu siitä, että maankäyttöpalvelut ovat käyttäneet arvioitua vähemmän asiantuntijapalveluita, 50 000 euroa, ja yhdyskuntatekniikan ja tilapalvelun rakennuskustannukset alittuivat 387 000 euroa. Ylitystä oli ict- ja atk-palveluissa 62 800 euroa, kiinteistöjen ylläpidossa ja huollossa 73 000 euroa, vesi- ja viemäriverkoston kunnossapidossa 44 000 euroa ja koneiden, kaluston ja laitteiden huolloissa 32 000 euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat-ryhmä alittui 403 000 euroa, koska sähkökustannukset olivatkin arvioitua pienemmät (306 800 euroa), kalustohankintoja tehtiin vähemmän (46 500 euroa) ja muita materiaalikustannuksia oli vähemmän (48 000 euroa). Mutta kaukolämmityksen kustannukset nousivat, mikä aiheutti talousarvion ylityksen 77 000 euroa ja rakennusmateriaaleja tarvittiin arvioitua enemmän 59 000 euroa.

Sisäiset toimintatuotot alittuivat 529 000 euroa, mikä selittyy enimmäkseen tilapalvelun vuokratulon vähennyksellä (596 000 euroa). Vesilaitoksen myyntituotto kasvoi 42 000 euroa ja tilapalvelun muu myyntituotto 17 000 euroa. Sisäisten toimintakulujen alitus 42 000 euroa, johtuu enimmäkseen sisäisen vuokran pienentymisestä 80 000 eurolla, samalla kun sisäiset vesi- ja jätevesimenot ovat nousseet 41 000 euroa.

Yhteensä ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot ylittyivät 259 200 euroa ja toimintakulut alittuivat 756 000 euroa ja näin toimintakate muodostui n. 1,01 miljoonaa euroa muutettua talousarviota paremmaksi. Toimintakate oli muutettua talousarviota parempi kaikilla muilla tulosalueilla paitsi lupa- ja valvontapalveluissa, missä alitusta oli 4 500 euroa.

Investointien toteuma alitti muutetun talousarvion 1,4 milj. euroa.

Toiminnan toteutuminen

Toiminnan toteutuminen on kuvattu yksilöidysti palvelualuekohtaisissa yhteenvedoissa.

3. Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Valtuustotason toiminnallisista tavoitteista toteutui 2 kpl ja osin toteutui 2 kpl. Valiokuntatason tavoitteista toteutui 6 kpl ja osin toteutui 3 kpl.

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Mittari/Arviointitapa	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Orimattilan tasapainoinen kuntatalous mahdollistaa kaupungin elinvoiman ja on itsenäisen aseman perusta	Laaditaan kiinteistöveroselvitys	Asemakaavoitettujen kerrostaloalueiden selvitys valmis 2023.	Vuonna 2023 tavoitteena on käydä läpi ja päivittää kaupungin asemakaavoitetun alueen kerrostalorakennusten tiedot. Seuraavina vuosina tarkoitus on siirtyä teollisuusrakennuksiin, ja sen jälkeen asemakaavoitettujen alueiden pientaloalueisiin. Viimeisessä vaiheessa selvitetään haja-asutusalueen rakennuskantaa. Selvityksen lopullinen aikataulu riippuu käytettävissä olevista henkilöstöresursseista.	Tavoite on valtuustotason tavoite ja ajoittuu vuosille 2023 - 2028. Tavoite etenee laaditun aikataulun mukaisesti. Esiselvitys valmis kerrostalojen osalta. Seuraavassa vaiheessa tietojen syöttö.	Toteutuu
Orimattilan elävä kaupunkikeskusta sekä viihtyisät kylät houkuttelevat asukkaita, palveluita ja tapahtumia	Arvioidaan asemakaavojen ajantasaisuus. <ul style="list-style-type: none"> Orimattilassa on yli 160 asemakaavaa. Osa asemakaavoista on toteutunut vain osittain tai ei ollenkaan. MRL 60 § mukaan kunnan tulee seurata asemakaavojen ajankäyttöä ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin vanhentuneiden asemakaavojen uudistamiseksi. Analyysin kautta löydetään kohteet, joissa asemakaava on vanhentunut. Työ tehdään 	Analyysi asemakaavojen ajantasaisuudesta tehty 2023.	Analyysi tehty 2023. Vanhentuneiden kohteiden osalta tehdään esitys vaihtoehtoisista etenemistavoista ja tuodaan tarvittavin osin valiokunnan, hallituksen tai valtuuston päätettäväksi 2023-2024: Kaavan kumoaminen, kaavan muuttaminen tai kaavan toteuttaminen sellaisenaan.	Yleiskaavojen rakentamiseen varatuista alueista tehty analyysi. Vapaat rantarakennuspaikat koottu kartalle. Asemakaavojen sisältöä koottu eri teemoista (ikä, toteutuneisuus, ympäristömääräykset, pysäköintimääräykset, rakentamattomat kadut, kaavan vastaiset liittymät). Muutostarveanalyysit ja yhteenvedot tekemättä. Valtuustotason tavoite jatkuu vuosille 2024 ja 2025. Paikkatietoasiantuntijan irtisanoutuminen on viivästyttänyt projektia.	Toteutuu osittain

	<p>omana asiantuntijatyönä vuoden 2023 kuluessa.</p> <ul style="list-style-type: none"> Vanhentuneiden kohteiden osalta tehdään esitys vaihtoehtoisista etenemistavoista ja tuodaan tarvittavin osin valiokunnan, hallituksen tai valtuuston päätettäväksi 2023-2024: kaavan kumoaminen, kaavan muuttaminen tai kaavan toteuttaminen sellaisenaan. 				
Orimattilan tasapainoinen kuntatalous mahdollistaa kaupungin elinvoiman ja on itsenäisen aseman perusta	Laaditaan Orimattilan kaupungin vesihuollon organisaatioselvitys ja tehdään myös liiketaloudellinen tarkastelu.	Organisaatioselvitys ja liiketaloudellinen tarkastelu valmis.	Organisaatioselvitys ja liiketaloudellinen tarkastelu valmis. Päätös organisaatorakenteesta tehty ja se huomioidaan vuoden 2024 talousarvion valmistelussa.	Organisaatioselvitys on tehty.	Toteutuu

Operatiiviset tavoitteet

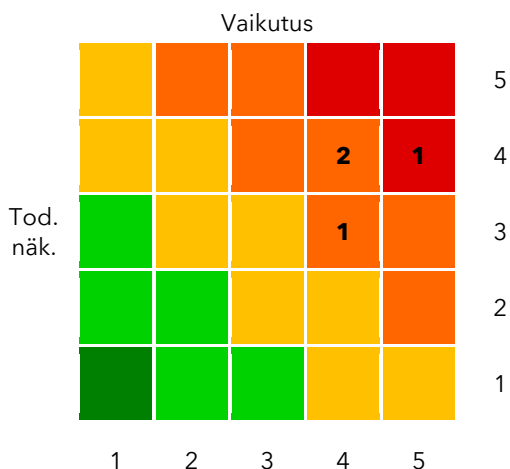
Operatiivinen tavoite	Mittari/Arviointitapa	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Katualoverkon eri toimintamallien selvittäminen, niin omistajuuden, energiankulutuksen kuin energiakustannustenkin näkökulmasta.	Selvitys tehty 2023.	Selvitys tehty 2023. Selvitys luo pohjan tulevalle päätöksenteolle ja pitkän aikavälin suunnittelulle.	Omistajuuden ja energiakulutuksen osalta selvitys tehty.	Toteutuu
Liikenneturvallisuussuunnitelman päivittäminen.	Suunnitelma valmis 2023.	Suunnitelma valmis 2023. Suunnitelma luo pohjan tulevien vuosien kehittämissuunnitelmille.	Liikenneturvallisuussuunnitelman ajantasaisuus arvioitu ja se päivittyy tarvittavilta osin kävelyn- ja pyöräilyn eidsämisohjelman valmistelutyön yhteydessä, joka tulee olemaan osana valtuustotason toiminnallista tavoitetta vuodelle 2024.	Toteutuu
Hulevesiohjelman toimenpiteiden toteuttaminen.	Suunnitelma valmis 2023.	Hulevesien hallinnan	Hulevesiohjelman toimenpideohjelmasta on	Toteutuu

		yleissuunnitelma. Käydään valuma-aluekohtaisesti läpi hulevesien hallinnan haasteita nykytilanteessa sekä laadullisen että määrällisen hallinnan kannalta ja laaditaan tarvittavat tarkemmat toimenpiteet valuma-alueittain.	toteutettu mm. hulevesimaksun käyttöönoton arviointi, hulevesitulvariskikartoituksen laatiminen, hulevesiverkoston siirtäminen Trimble-paikkatietoalustalle ja mittausohjelma.	u
Toimitilojen energiatehokkuuden parantaminen.	Tarkka energiakulutuksen seuranta, toimiva raportointikäytäntö, energiainvestoinnit toteutuneet talousarvion mukaisesti.	Energiankulutus -3 % / vuosi. Toimiva raportointikäytäntö otettu käyttöön, energiainvestoinnit toteutettu talousarvion mukaisesti.	Etenee tavoitteen mukaisesti.	Toteutu u
Sisäilmaprosessin parantaminen, sisäilma on tuotantoväline.	Sisäilmaan ja olosuhteisiin liittyvät ilmoitukset sähköisessä BEM järjestelmässä. Toiminta sisäilmaprosessin mukaista. Ennakoivaan ylläpitoon ja oikea-aikaisiin korjauksiin on riittävästi rahaa ja resursseja.	Sähköinen ilmoitusjärjestelmä käytössä, ei paperisia lomakkeita. Kiinteistöjen ylläpito laadukasta ja ennakoivaa. Rahalliset resurssit tasapainossa kiinteistöjen korjausvelan kanssa.	Taloudellisten resurssien vajuus sekä palveluverkon laajuus vaikeuttavat korjausvelan suunnitelmallista vähentämistä.	Toteutu u osittain

Henkilöstömäärät

Henkilöstömäärä	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Kaupunkikehitys- ja maankäyttö	8,50	9,6	8,6	8,16
Yhdyskuntatekniikan palvelut	3,6	3	3	3,16
Tilapalvelu	13,8	9,9	9,9	9,06
Vesilaitos	10	10	10	9,64
Toimiala yht.	36,85	32,5	31,5	30,02

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Toiminnallinen riski	Henkilöstön pysyvyys ja työhyvinvointi	Tod. näk.: 4 Vaikutus: 5 20	Onnistuneet rekrytoinnit, positiivinen toimintaympäristö, huumori, työhyvinvointikyselyn toimenpiteiden toteuttaminen. Henkilöstön jaksamisesta huolehtiminen/työmäärän arviointi. Kehityskeskustelut.	Tilapalvelussa henkilöstövaihdoksia	Riskiarvo noussut
Taloudellinen riski	Energiakustannusten raju nousu	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 4 12	Energiakulutuksen ja hintojen tarkka seuranta ja poikkeamiin reagointi. Tavoitteena energiankulutuksen vähentäminen. Talouden sopeuttaminen mahdollisuuksien mukaan.	Energiankulutusta seurataan aktiivisesti. Maakaasun kalleuteen on reagoitu joidenkin kohteiden osalta lisäämällä uudestaan öljyn käyttöä niissä kohteissa, missä öljyn käytölle on ollut ennestään valmiudet. Maakaasu kohteille etsitään kustannustehokkaampia energiamuotoja.	Riskiarvo laskenut
Taloudellinen riski	Investointihankkeiden kustannusten raju nousu	Tod. näk.: 4 Vaikutus: 4 16	Rakennuskustannusindeksin tarkka seuranta, hankkeiden laajuuden mahdollinen uudelleen arviointi tai hankkeen toteutusajankohdan siirto. Pyritään varmistumaan siitä, että investointihankkeisiin saadaan riittävä määrä	Hankkeiden osalta seuranta on aktiivista, tällä hetkellä ei ole suuria kustannusten nousu paineita.	Riskiarvo pysynyt ennallaan

			<p>tarjouksia.</p> <p>Tapauskohtaisesti on arvioitava indeksin käyttöä investointihankkeissa.</p> <p>Laadukkaalla suunnittelun ohjauksella ja suunnittelulla pyrittävä minimoimaan muutos- ja lisätyöt.</p>		
Toiminnallinen riski	Tietoteknisten laitteiden, järjestelmien, ohjelmien sekä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuus.	Tod. näk.: 4 Vaikutus : 4 16	<p>Koko kaupungin sähköinen järjestelmä saatava toimintavarmemmaksi. Tieran palvelut saatava toimivimmiksi ja sille tasolle kuin ne kuuluvatkin olla ja myös sopimuksen sisältö on tarkistettava vastaamaan todellista tarvetta.</p> <p>Käyttökoulutukseen on myös panostettava ja siihen on varattava riittävät resurssit.</p>		<p>Riski arvo pysynyt ennallaan</p> <p>➔</p>

Raportoiija: Kari Setälä, kaupunkikehitysjohtaja
Pvm: 7.3.2024

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan selonteko

Miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on toimialalla/ yhtiössä järjestetty

Kaupunkikehitys- ja teknisen valiokunnan alaisen toiminnan toimialajohtaja, palvelualueiden esihenkilöt, sekä toimialan talous- ja hallintoasiantuntija seuraavat ja ohjeistavat, että päätökset tehdään lain, hallintosäännön sekä muiden säännösten ja ohjeiden mukaisesti. Mahdollisiin virheisiin puututaan ja tarvittavat korjaukset tehdään. Lain noudattamisessa ei ole havaittu sellaisia erityisiä ongelmia, joihin tulisi puuttua sisäisen tarkastuksen näkökulmasta. Riskit ovat kohdistuneet lähinnä sisäisen ohjeistuksen hallintaan.

Onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella

Ei ole tiedossa, että toiminnassa olisi tapahtunut rikkomuksia.

Miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella

Riskienhallinnan tulee olla osa jokapäiväistä toimintaa. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitetään kaupunkitasoisen ohjeistuksen pohjalta.

Riskienhallinnan selonteko

Kunnanvaltuuston hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja kunnanhallituksen niiden soveltamiseksi antamat tarkemmat ohjeet ja niiden noudattaminen

Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala perustuu pitkälti lakeihin, säännöksiin ja kaupungin sisäisiin ohjeisiin, eikä ole tiedossa, että rikkomuksia olisi toiminnassa tapahtunut.

Riskienhallinnan ja seurannan selkeä vastuutus ja asiantuntemuksen riittävyys

Vastuut ovat selkeät. Lisäkoulutusta hankitaan tarpeiden muuttuessa.

Kunnan riskienkartoituksen ajantasaisuus ja kattavuus

Riskienhallintaa tulee kehittää osana toiminnan kehittämistä. Riskiarvio on tehty osana talousarviota vuodelle 2023.

Merkittävimpien riskien ja niiden hallitsemiseksi tehtävien toimien dokumentointi, seuranta- ja raportointikäytännöt sekä niiden toteutuminen, onnistuminen toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakoinnissa

Määrärahoja on seurattu säännöllisesti projektikohtaisesti, kustannuspaikoittain, tulosalueittain ja kokonaisuutena. Urakoiden osalta määrärahasuranta on tehty vielä erikseen urakkatasoisesti maksupostitaulukoiden ja lisätöiden osalta. Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala on reagoinut ylitysuuhkiin. Ylitysuuhkista on raportoitu ja tarvittaessa tehty lisämäärärahaesityksiä. Määrärahasuranta on kehitetty ja tiivistetty erityisesti talonrakennusurakoiden osalta syksystä 2020 alkaen.

Riskien arviointia ja seuranta on tehty neljännesvuosittain osavuositarkastuksien yhteydessä ja niistä on raportoitu valiokunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistapa

Hallinto- ja johtamistapa (eettiset periaatteet, säännöt, ohjeet, toimivallan jako)

Hallintosäännössä on vastuut sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta. Kaupunginhallitus vastaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kaupunginvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden pohjalta. (Kuntal 14 §, 39 §) Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä, ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta omalta osaltaan.

- talousarvion täytäntöönpano-ohje 2022
- hallintosääntö
- hankintaohje
- talonrakennuksen ja kunnallistekniikan hankkeiden hankinta- ja hallinnointiohje
- teknisen tiliöintiohjeet (käyttötalous ja investoinnit)
- laskutusohjeet

Riskienhallinta (tunnistus, analysointi, hallinta, dokumentointi)

Kaupunkikehitys- ja teknisen toimialan kehittämissuunnitelmassa yhtenä toimenpiteenä on riskienhallinnan kehittäminen laatimalla selkeän riskien hallintaohjeistus. Erityisesti kaupungin taloudellisesti ja toiminnallisesti merkittävillä investointihankkeilla tulisi tehdä säännönmukaista riskiarviointia. Riskienhallinnan tulisi olla myös osa jokapäiväistä työtä. Toimialan kaikilla tulosalueilla tehtiin riskikartoitukset marraskuussa 2021. Riskienhallinnan dokumentointia on kehitetty ja raportointi tapahtuu osavuositarkastuksien yhteydessä. Riskiarvio on tehty osana talousarviota vuodelle 2024.

Orimattilan Vesi Oy vastaa vesihuoltolaitoksen investoinneista niihin liittyvistä riskeistä lukuun ottamatta käyttötaloukselle heijastuvia vaikutuksia. Vanhan verkoston aiheuttamat riskit kuuluvat vesihuoltolaitoksen toimintaan. Riskiä pienennetään verkoston tilaa seuraamalla ja tutkimalla sekä verkoston jatkuvalla saneerauksella.

Vedenhankinnan, viemärlaitoksen ja jätevedenpuhdistamon riskienhallintasuunnitelmat ovat ajan tasalla. Dokumentit päivitetään lakisääteisesti ja aina kun toimintaympäristössä havaitaan muutoksia.

Sisäilmatyöryhmä on kokoontunut säännöllisesti ja koostuu laaja-alaisesti eri asiantuntijoista. Riskejä pienennetään sisäilmatyöryhmän laadukkaalla toiminnalla, jatkuvalla henkilöstön koulutautumisella, hyvillä ylläpidon käytännöillä. oikea-aikaisuudella, nopealla reagoinnilla sekä korjausvelan vähentämisellä.

Valvontatoimenpiteet (mm. erilaiset kontrollit, suojaukset, sopimusten hallinta)

Käyttäjävaltuuksia valvotaan ja dokumentoidaan, käyttö- ja lukuoikeudet ovat vain henkilöillä, joille se on tehtävän hoidon kannalta välttämätöntä. Sopimustenhallintaa on kehitetty ja keskitetty Dynasty-asianhallintajärjestelmään.

Omaisuuksien hankinta ja luovutus perustuu hallintosäännön määräyksiin, joiden mukaan varsinaiset päätökset on tehty. Kaikissa maaomaisuuden muutoksissa haetaan myös lainvoimaisuutta Maanmittaustoimistolta, jonka yhteydessä vielä ulkopuolinen toimija tarkastaa osaltaan, että maksuissa, päätöksenteossa ja allekirjoituksissa on noudatettu hallintosäännön vaatimuksia.

Omaisuuksien hankinta perustuu kaupunginvaltuuston hyväksymään investointiohjelmaan. Hankinnoissa hyödynnetään Cloudia-järjestelmää, josta tieto siirtyy Hilma-järjestelmään. Hankintapäätökset tehdään kaupungin hallintosäännön hankintarajojen mukaisesti.

Vesilaitos hyödyntää Vesi Oy:n vesihuollon omaisuutta omassa toiminnassaan sekä ylläpitää sitä, mutta Vesi Oy vastaa putkistojen peruskorjauksesta sekä uusien rakentamisesta.

Kaupungin koko omaisuuden osalta tulee jatkossakin kiinnittää huomioita korjausvelan määrään ja sen vähentämiseen, jotta omaisuus pysyy kunnossa.

Kaupunkikehitys- ja teknisen toimialan sopimukset ovat käytännössä kauppakirjoja, maankäyttö- ja kaavoitus sopimuksia, hankintasopimuksia, vuokrasopimuksia sekä henkilöstösopimuksia kuten etätyösopimukset sekä työsopimukset. Sopimukset laaditaan pääasiassa omana työnä, käyttäen osittain lakiasianpalveluita. Sopimuksien toteutumista valvovat yksittäiset henkilöt tai henkilöryhmät toimialan sisällä. Sopimukset tallennetaan sähköisesti Dynasty-sopimushallintaosioon. Sopimusten osalta korostuu erityisesti vastuuhenkilöiden nimeäminen ja sopimusten toteutumisen seuranta.

Tieto ja tiedonvälitys (avoimuus ja hyvä tiedonhallintatapa, raportointi, viestintä, esim. merkittävät riskit)

Tiedon käsittelyyn liittyy myös riskejä, jotka toteutuessaan voivat aiheuttaa organisaatiolle merkittävästi lisätyötä ja toisaalta aiheuttaa tietoturvariskejä. Tietoja säilytetään, välitetään ja käytetään oikeaoppisesti hyvän hallintotavan mukaisesti riittävällä suojauksella. Digitalisaatio lisää riskejä, mutta oikealla suojauksella ja toimintatavoilla riskien mahdollisuuksia pystytään pienentämään. Tiedon siirtymistä ja säilymistä tietoteknisissä välineissä pidetään riskinä, koska esim. sähkökatkon sattuessa tietoja ei välttämättä ole saatavilla. Lisäksi riskinä on tietoturvallisuuden pettäminen, elleivät esim. etäyhteydet ole riittävällä tietoturvan tasolla. Tietosuojasta voi muodostua riski, ellei asiakirjoja säilytetä ja käsitellä tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

Seuranta (ml. arviointi, kehittämistoimenpiteiden tuloksellisuus)

Riskienhallinta on edelleen kehittövä kokonaisuus. Ennakointi ja hyvän hallintotavan noudattaminen vähentää riskien mahdollisuutta. Toimialan riskien arviointi ja ennakointi on nyt hyvällä tasolla ja sitä tulee edelleen päivittää säännöllisesti.

Yhdyskuntatekniikka

1. Talouden ja toiminnan toteutuminen

Yhdyskuntatekniikka	ALKUP. TA 2023	TA- MUUTOKSET	MUUT. TA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	POIKKEAMA- %
TOIMINTATUOTOT	256 500	0	256 500	257 814	1 314	0,51 %
MYYNITUOTOT	133 500	0	133 500	118 425	-15 075	-11,29 %
MAKSUTUOTOT	2 000	0	2 000	11 592	9 592	479,58 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	121 000	0	121 000	127 798	6 798	5,62 %
TOIMINTAKULUT	-1 739 790	0	-1 739 790	-1 444 350	295 440	16,98 %
HENKILÖSTÖKULUT	-119 420	0	-119 420	-70 803	48 617	40,71 %
PALKAT JA PALKKIOT	-98 070	0	-98 070	-58 733	39 337	40,11 %
HENKILÖSIVUKULUT	-21 350	0	-21 350	-12 070	9 280	43,47 %
ELÄKEKULUT	-17 540	0	-17 540	-10 725	6 815	38,85 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 810	0	-3 810	-1 345	2 465	64,71 %
PALVELUJEN OSTOT	-1 250 800	0	-1 250 800	-1 148 882	101 918	8,15 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-207 550	0	-207 550	-61 333	146 217	70,45 %
AVUSTUKSET	-154 720	0	-154 720	-154 627	93	0,06 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-7 300	0	-7 300	-8 706	-1 406	-19,26 %
TOIMINTAKATE	-1 483 290	0	-1 483 290	-1 186 536	296 754	20,01 %

Yhdyskuntatekniikan toimintatuotot kokonaisuudessaan olivat talousarvion mukaiset, vaikka eri tuottoryhmien välillä oli pieniä poikkeamia. Toimintakulut alittuivat 295 400 euroa, mikä johtui pääosin liikennealueiden rakentamiskustannusten alittumisesta (86 600 euroa), puistojen ja leikkipaikkojen rakentamiskustannusten (56 000 euroa) ja materiaalikustannusten (28 000 euroa) alittumisesta, ja katuväläistuksen sähkökustannusten alittumisesta (33 400 euroa). Toimintakate oli 31 400 euroa parempi kuin vuonna 2022.

Mustankorventielle tehtiin liikennejärjestelyjä turvallisuuden parantamiseksi.

Pennalassa jatkettiin katujen- ja vesihuollon kolmivuotista saneerausurakkaa. Keskustan kehittämissuunnitelmassa esille nousut Lemmenpolku rakennettiin Palojoen varteen. Hankkeeseen saatiin Aluehallintoviraston liikuntapaikkarakentamisen valtionavustusta.

Pennalassa rakennettiin Porkkallion asuinalueen I-vaihe, johon valmistui myyntiin 21 tonttia.

Valaistusta saneerattiin ja uutta rakennettiin mm. Rajamäentiellä, Rauhankaarella, Karpalotien- ja Kottaraisen leikkikentillä.

Olemassa olevia katuja päällystettiin mm. seuraavasti Suurikylä, Untamontie, Peltopyynkuja, Orivillentie, Kuohutie, Erkontie, Heikkiläntie, Kanavapuistonkuja ja Rajamäentie.

Hennaan rakennettiin alueen korttelijätekeräyspiste.

Hulevesiohjelma ja metsästrategia hyväksyttiin valtuustossa.

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Kunnossapidettävät kaavatiet ja kevyen liikenteen väylät (km)	168	170 km	169	172
Metsät (ha)	500	504 ha	500	525
Maankaatopaikkojen kuormat yht. lkm	1911	1528 kuormaa =26857t	2000	4006
Katuvalaistus (energiakulutus) KWH	722 040	722040 kWh	722040	515079
	*muutos tilastointitavassa			
Katuvalojen määrä	2077	2090 kpl	2092	2100
Uusien hankittujen leikkivälineiden määrä (lkm)	22	10 kpl	12	11
Kunnostettujen viheralueiden määrä, kpl	5	4	3	1

Kaupunkikehitys- ja maankäyttö

1. Talouden ja toiminnan toteutuminen

Kaupunkikehitys- ja maankäyttö	ALKUP. TA 2023	TA- MUUTOKSET	MUUT. TA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	POIKKEAMA-%
TOIMINTATUOTOT	37 000	0	37 000	28 790	-8 210	-22,19 %
MYYNITUOTOT	23 000	0	23 000	17 034	-5 966	-25,94 %
MAKSUTUOTOT	14 000	0	14 000	9 840	-4 160	-29,71 %
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	1 916	1 916	0,00 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-949 910	-80 300	-1 030 210	-941 624	88 586	8,60 %
HENKILÖSTÖKULUT	-584 910	0	-584 910	-576 066	8 844	1,51 %
PALKAT JA PALKKIOT	-482 290	0	-482 290	-479 684	2 606	0,54 %
HENKILÖSIVUKULUT	-102 620	0	-102 620	-96 382	6 238	6,08 %
ELÄKEKULUT	-84 470	0	-84 470	-79 761	4 709	5,58 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-18 150	0	-18 150	-16 621	1 529	8,42 %
PALVELUJEN OSTOT	-274 300	0	-274 300	-200 606	73 694	26,87 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-14 200	0	-14 200	-6 356	7 844	55,24 %
AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0,00 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-76 500	-80 300	-156 800	-158 596	-1 796	-1,15 %
TOIMINTAKATE	-912 910	-80 300	-993 210	-912 834	80 376	8,09 %

Kaupunkikehityksen- ja maankäytön toimintatuotot alittivat talousarvion 8 200 euroa ja edellisen vuoden toteuman 8 400 euroa.

Toimintakulut alittuivat 88 600 euroa muutettuun talousarvioon nähden. Henkilöstökulut alittuivat 8 800 euroa. Palvelujen ostot alittuivat 73 700 euroa, mikä muodostui lähinnä kaavoituksen (49 800 euroa) ja teknisen hallinnon (17 600 euroa) asiantuntijapalveluiden alituksista. Ylitystä tuli teknisen hallinnon ICT- ja atk-palveluissa 16 200 euroa. Edellisvuoteen nähden toimintakulut kasvoivat 135 400 euroa, mistä suurin kasvu tuli sisäiseen vuokraan (85 300 euroa), mutta kasvua tuli myös henkilöstökuluihin 17 500 euroa ja asiantuntijapalveluihin 26 000 euroa. Toimintakate ylitti talousarvion 80 400 euroa, mutta huononi edellisvuodesta 143 800 euroa.

Kaavoitus

Kaupungin kaavoitus koostuu kaavoituspäälliköstä ja -insinööristä. Vuoden 2023 keväällä kaava- ja paikkatietoasiantuntija, jonka työpanos jakaantui kaavoituksen ja maankäyttöpalveluiden kesken, irtisanoutui. Tilalle palkattiin määräaikainen henkilö osaa työtehtäviä paikkaamaan. Hämeen hallinto-oikeus hylkäsi Prisman kaavamuutoksesta tehdyt valitukset ja kaava sai lainvoiman. Uusia asemakaavamuutoksia valmistui Orimattilan keskustaan. Yksi asemakaavahanke keskeytettiin (kiertoliittymä Artjärventielle). Loppuvuodesta valmistui Kuivannon tuulivoimalan osayleiskaavan ehdotus, mutta sen nähtävillä olo siirrettiin alkamaan vasta joulupyhien jälkeen. Kaavoituspäällikkö teki neljä poikkeamispäätöstä (yksi kielteinen) ja yhden suunnittelutarveratkaisun. Parhaillaan on vireillä kaksi osayleiskaavaa ja kuusi asemakaavaa. Kaavoitusohjelmaan on lisätty kolme uutta asemakaavaa.

Kaavoituspäällikkö osallistuu MAL-neuvotteluihin ja seudullisiin maankäytön ja liikenteen hankkeisiin. Kaavoitusinsinööri vastaa katujen ja teiden nimistöasioista. Kaavoitusinsinööri päivittää vuosittain kaikki kaavoitusohjelman suunnittelukohteet karttapalveluun, joka on nähtävissä kaupungin verkkosivujen kautta.

Maankäyttöpalvelut

Kaupunki hankki maata n. 28,8 ha ja myi n. 2 ha. Merkittävin hankittu maa-alue oli Pennalan teollisuusalueelta hommattu n. 14,5 hehtaarin määräala. Lisäksi kaupunki käytti etuosto-oikeuttaan Hennan Tuuliharjan teollisuusalueella tehtyyn kauppaan, jossa maa-alueen koko oli noin 10 ha. Myynnit koostuivat pääasiallisesti kaupungille tarpeettomien kiinteistöjen myynnistä, kuten uuden paloaseman kiinteistön myynti P-H hyvinvointialueelle sekä parista Artjärvellä sijaitsevasta kiinteistön kaupasta.

Loppuvuodesta jatkettiin määräaikaisen kaava- ja paikkatietoasiantuntijan toimesta kiinteistöveroprojektin selvitystä. Selvityksessä ehdittiin käymään läpi melkein kaikki kaupungin kerrostalokiinteistöt.

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Myydyt omakotitalotontit	14	6	15	4 (2 vuokratontin lunastusta ja 2 tonttia vuokrattu)
Vapaat omakotitontit	77	95	120	123
Kaavoitetut uudet asuintontit	38	1	0	0
Hyväksytyt kaavat	1	4	3	2
Hyväksytyt kaavat (k-m ²)	14 818	4 600	300	700
Vähämerkityksellisen asemakaavan kierto-nopeus	-	8 kk	1 vuosi	6 kk
Asemakaavan kiertonopeus	18 kk	2 vuosi	2 vuosi	16 kk
Poikkeamisluvat/suunnittelu-tarveratkaisut	14	8	7	5
Uusien alueiden kustannustehokkuus			Toteuttaminen arvioidaan kannattavaksi	Uusia alueita ei tullut

Tilapalvelu

1. Talouden ja toiminnan toteutuminen

Tilapalvelu	ALKUP. TA 2023	TA- MUUTOKSET	MUUT. TA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	POIKKEAMA- %
TOIMINTATUOTOT	9 810 632	589 588	10 400 220	10 665 580	265 360	2,55 %
MYYNITUOTOT	136 340	0	136 340	189 491	53 151	38,98 %
TUET JA AVUSTUKSET	14 000	0	14 000	0	-14 000	-100,00 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	9 660 292	589 588	10 249 880	10 476 088	226 208	2,21 %
TOIMINTAKULUT	-4 995 150	0	-4 995 150	-4 645 261	349 889	7,00 %
HENKILÖSTÖKULUT	-515 850	0	-515 850	-486 063	29 787	5,77 %
PALKAT JA PALKKIOT	-423 180	0	-423 180	-405 875	17 305	4,09 %
HENKILÖSIVUKULUT	-92 670	0	-92 670	-80 188	12 482	13,47 %
ELÄKEKULUT	-76 130	0	-76 130	-66 238	9 892	12,99 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-16 540	0	-16 540	-13 950	2 590	15,66 %
PALVELUJEN OSTOT	-2 086 150	0	-2 086 150	-1 906 425	179 725	8,62 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 128 150	0	-2 128 150	-1 985 727	142 423	6,69 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-265 000	0	-265 000	-267 046	-2 046	-0,77 %
TOIMINTAKATE	4 815 482	589 588	5 405 070	6 020 319	615 249	11,38 %

Tilapalvelun toimintatuotot ylittivät talousarvion 265 400 euroa, mikä muodostuu kiinteistöjen myyntituottojen (133 000 euroa), muiden myyntituottojen (53 100 euroa), muiden tuottojen (42 700 euroa) ja muiden rakennusten vuokrien (54 800 eur) ylityksistä. Kertaluonteisia tuottoja näistä ovat kiinteistöjen myyntituotot ja muut tuotot eli yhteensä 176 000 euroa.

Toimintakulut alittivat talousarvion 349 900 euroa. Suurimmat alitukset tulivat rakentamiskustannuksiin (260 400 euroa) ja sähkökustannuksiin (224 500 euroa). Ylityksiä tuli ICT- ja atk-palveluihin (25 500 eur), vesi- ja jätevesimaksuihin (34 700 eur), kiinteistöjen ylläpitoon ja huoltoon (73 000 euroa eur), kaukolämmitykseen (76 700 euroa) ja rakennusmateriaaleihin (52 300 euroa).

Edellisvuoteen nähden toimintatuotot kasvoivat 2,1 milj. euroa ja toimintakulut pienenivät 294 800 euroa ja näin ollen toimintakate kasvoi 2,4 milj. euroa. Energiakustannukset pienenivät yhteensä 119 000 euroa.

Muutama rakennus vaihtoi omistaa vuonna 2023; Uusi pelastusasema myytiin Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle, Artjärven varastohalli myytiin sekä Artjärven päiväkotia Vekula lopetettiin ja toiminta siirtyi Vuorenmäen koululle.

Pienten rakennus- ja saneeraustöiden puitesopimuskumppani aloitti työt kesäkuussa.

Energiansäästötoimenpiteinä tehtiin mm. Orimattila Areenalle ja kaupungintalolle hankittiin autolatausasemat. Jymylinnan kaukolämpöpaketti uusittiin. Kankaanmäen kalliosuojan iv-koneet (3kpl) uusittiin sekä Virenojan koulun lämmitys muutettiin maakaasusta öljyyn.

Lukituksiin ja valvontaan kiinnitettiin erityistä huomiota. Tilojen varauksia varten otettiin käyttöön Timmi-varausjärjestelmä ja tilavaraajia varten asennettiin iLog-koodinäppäimistöjä useisiin kohteisiin. Kaikkiin jätekatoksiin jouduttiin asennettiin Salpakierron vaatimat iLog -putkilukot. Kirjaston kameravalvontajärjestelmä uusittiin.

Varsinaisia kiinteistöjen parannuksia tehtiin mm. Peltolan päiväkodin LVI-saneerauksen ja vanhan osan purun valmistelevat työt aloitettiin, Erkko-rakennuksen saneeraus valmistui ja se otettiin käyttöön.

Koivikon päiväkodin toinen saneeraus valmistui, pihalle rakennettiin aidattu leikki- ja liikunta-alue. Tönnön koulun julkisivu maalattiin, Virenojan koulun julkisivu maalaus, samoin Myllylän koulun vesikatto maalattiin.

Areenan ja uimahallin käyttövesivaraaja uusittiin, sekä tasaus- ja uima-aldaiden tyhjennys ja täydellinen pesu kesätauon aikana.

Salusjärven leirikeskuksen vanha sauna asetettiin käyttökieltoon heikon kattorakenteen vuoksi.

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Rakennetut toimitilakiinteistöt lukumäärä (kpl)	43	39	39	39
Rakennusten bruttoala		78 663	69 625	65 225
Uudishankkeiden bruttoala		4 239	4 239	4239
Käynnissä olevat uudishankkeet		1	1	1
Rakennusten ylläpito-kunnossapito kulut	3 102 537	3 604 623	3 729 510	3 629 221
Rakennusten korjauskustannukset	717 236	583 496	835 380	772 234
Sähkökulutuksen kustannukset	756 960	794 090	937 500	712 978
Lämmitysenergia kustannukset	860 996	1 116 837	1 024 000	1 078 985

Lupa- ja valvontapalvelut (Ympäristövaliokunta)

1. Talouden ja toiminnan toteutuminen

Lupa- ja valvontapalvelut (Ympäristövaliokunta)	ALKUP. TA 2023	TA- MUUTOKSET	MUUT. TA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	POIKKEAMA-%
TOIMINTATUOTOT	203 000	0	203 000	167 298	-35 702	-17,59 %
MYNTITUOTOT	2 500	0	2 500	1 146	-1 354	-54,16 %
MAKSUTUOTOT	200 500	0	200 500	155 120	-45 380	-22,63 %
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	11 032	11 032	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-453 230	0	-453 230	-422 006	31 224	6,89 %
HENKILÖSTÖKULUT	-370 030	0	-370 030	-382 499	-12 469	-3,37 %
PALKAT JA PALKKIOT	-304 270	0	-304 270	-318 610	-14 340	-4,71 %
HENKILÖSIVUKULUT	-65 760	0	-65 760	-63 889	1 871	2,85 %
ELÄKEKULUT	-54 030	0	-54 030	-52 704	1 326	2,45 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-11 730	0	-11 730	-11 185	545	4,65 %
PALVELUJEN OSTOT	-75 200	0	-75 200	-31 660	43 540	57,90 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 900	0	-3 900	-1 456	2 444	62,67 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 100	0	-4 100	-6 391	-2 291	-55,87 %
TOIMINTAKATE	-250 230	0	-250 230	-254 708	-4 478	-1,79 %

Ympäristövaliokunnan osalta myynti- ja maksutuotot alittuivat 47 000 euroa ja toimintakulut 31 200 euroa. Toimintakate alitti talousarvion 4 500. Palvelujen ostot alittuivat 43 500, mikä johtui ict- ja atk-palveluiden, muiden asiantuntijapalveluiden, painatuksien ja ilmoituksien ja postipalveluiden alituksista. Aineet, tarvikkeet ja tavarat-ryhmä alittui 2400 euroa ja muut toimintakulut ylittyivät 2 300 euroa.

Vuoteen 2022 nähden toimintatuotot pienenivät 55 500 euroa ja toimintakulut kasvoivat 35 700 euroa. Kuluihin vaikutti henkilöstömuutokset, joten tulos ei ole suoraan vertailukelpoinen.

Kaupungin strategiassa korostetaan asukkaiden ja yhteisöjen osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämistä, elävää kaupunkikeskusta sekä viihtyisiä kyliä, jotka houkuttelevat asukkaita, palveluita ja tapahtumia, tasapainoista kuntataloutta, yrittäjyyttä, verkostoitumista sekä Orimattilan kaupungin luotettavuutta kuntatyönantajana.

Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun osalta suuri osa tehtävistä on asiakkaiden ohjausta ja neuvontaa sekä lakisäätteisiä tehtäviä.

Ympäristönsuojelun sähköinen asiointi ei toteutunut sähköisen arkistoinnin puuttuessa. Rakennusvalvonnalla on käytössä sähköinen asiointi, mutta sähköinen arkistointi ei ole toteutunut vielä.

Ympäristönsuojelun kolmannen viranhaltijan virka täytettiin 14.8.2023 alkaen. Uusi viranhaltija sanoutui irti koeaikana yt-neuvotteluiden aiheuttaman epävarmuuden takia. Ympäristönsuojeluyksikkö toimi vuoden alusta elokuun puoliväliin täysin alimitoitettulla henkilöstöllä. Kolmannen viranhaltijan Irtisanoutumisen jälkeen tilanne on jälleen sama: täysin riittämättömät henkilöstöresurssit eivät mahdollista kaikkien lakisäätteisten tehtävien hoitamista kohtuujassa.

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Mittari/Arviointitapa	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Orimattila on houkutteleva paikka yrittää	Ympäristönsuojelun uuden tiedon arkistointi ja sähköinen asiointi käyttöön asiahallintajärjestelmän kautta vuosina 2023-2024.	Käyttöönottoaste prosentteina.	Vuoden 2024 loppuun mennessä 100 %.	Sähköiseen asiointiin siirtyminen ympäristönsuojelussa ei ole mahdollista ennen kuin sähköinen arkistointi on saatu ratkaistua. Hallinto koordinoi hanketta.	Toteutuu osittain

Operatiiviset tavoitteet

Operatiivinen tavoite	Mittari/Arviointitapa	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Valvontasuunnitelman ja -ohjelman päivittäminen	Päivittämisaste prosentteina	Vuoden 2023 loppuun mennessä 100 %.	Valvontasuunnitelma päivitetty. Valvontaohjelmaa päivitetty yleisluonteisesti, mutta yksityiskohtien osalta päätös voidaan tehdä vasta sen jälkeen kun työnantaja on ilmoittanut sen toteuttamiseen käytettävissä olevan henkilömäärän vuonna 2024.	Toteutuu osittain
Rakennuslupien kiertonopeus.	Aikataulu (valmiin lupahakemuksen vastaanottopäivä - päätöspäivä).	Lupien käsittelyaika max 3 viikkoa.	Lupien keskimääräinen käsittelyaika 11 pv.	Toteutuu

Henkilöstömäärät

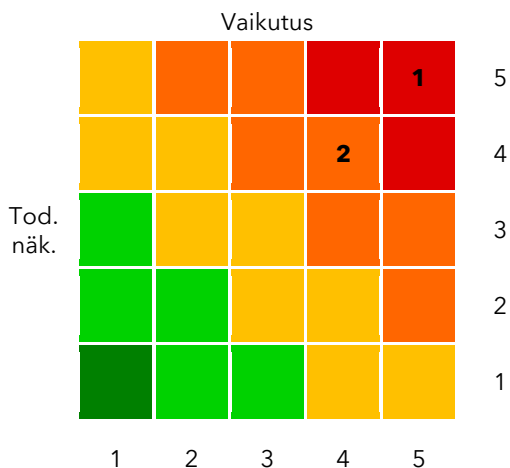
Henkilöstömäärä	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Rakennustarkastus	2,5	2	2,75	2,75
Ympäristönsuojelu	2	2	3,25	3,22

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Rakennusluvut	223	240	250	168
Uudet asunnot luvilla	53	51	40	16
Kerrosala	11 200	17 900	20000	11000
Ympäristölupapäätökset ja yhdistelmäluvut	11	2	6	2
Maa-ainesluvut	0	0	3	1
Ilmoitukset	40	33	30	31
Rekisteröidyt	5	0	2	0
Maksulliset valvontakäynnit	15	11	30	23
Maksuttomat valvontakäynnit	46	51	30	40

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Toiminnallinen riski	Oikea henkilöstömitoitus, henkilöstön pysyvyys ja työhyvinvointi	Tod. näk.: 5 Vaikutus: 5 25	Henkilöstön jaksamisesta huolehtiminen ja työmäärän arviointi sekä henkilöstön oikea mitoitus tämän perusteella. Kehityskeskustelut. Onnistuneet rekrytoinnit, positiivinen toimintaympäristö, huumori, työhyvinvointikyselyn toteuttaminen.	Uusi ympäristötarkastaja aloittanut 14.8.2023, mutta irtisanoutunut koeajalla. Syy: yt-neuvottelujen aiheuttama epävarmuus.	Riskiarvo pysynyt ennallaan →
Taloudellinen riski	Ympäristövahinko, ympäristörikos	Tod. näk.: 4 Vaikutus: 4 16	Ympäristönsuojelun tekemän säännöllisen valvonnan, tiedottamisen, neuvonnan ja ohjauksen lisäämisellä sekä sujuvoittamalla viranomaistyötä eri viranomaisten kesken. Ilman ympäristönsuojelun henkilöstömäärän lisäystä tämä ei onnistu.	Eryteisesti jätehuollon ja yhdistelmäluopien valvonnassa riskejä toteutunut riittämättömän valvonnan takia (riittämätön henkilöstömitoitus vuosien ajan).	Riskiarvo pysynyt ennallaan →
Toiminnallinen riski	Tietoteknisten laitteiden, järjestelmien, ohjelmien sekä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuus.	Tod. näk.: 4 Vaikutus: 4 16	Koko kaupungin sähköinen järjestelmä saatava toimintavarmemmaksi. Trimblen ja Dynastyn yhteensovittaminen sähköisen arkistoinnin	Kaupungin oman tietotekniikkahenkilön työpanos paransi huomattavasti tilannetta. Kun hänen palkkaukseen ei enää ollut varaa niin taso	Riskiarvo pysynyt ennallaan →

			osalta.	laski.	
--	--	--	---------	--------	--

Raporttija: Ympäristönsuojelusihteerii Kirsi Liukkonen-Hämäläinen, johtaja rakennustarkastaja Timo Tarkkala
Pvm: 26.2.2024

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan selonteko

Miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on toimialalla / yhtiössä järjestetty

Tulosalueiden vastuuhenkilöt, esimiehet sekä talous- ja konsernijohtaja osaltaan ohjeistavat, että päätökset tehdään lain, hallintosäännön sekä muiden säännösten ja ohjeiden mukaisesti. Mahdollisiin virheisiin puututaan ja tarvittavat korjaukset tehdään.

Lisäksi johtava rakennustarkastaja, ympäristönsuojelusihteerii sekä kaupunkikehitysjohtaja ohjeistavat, että päätökset tehdään lain, hallintosäännön sekä muiden ohjeistuksien mukaisesti. Mahdolliset havaitut virheellisydet korjataan ja niihin puututaan välittömästi.

Onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella

Työturvallisuuteen liittyen henkilöstön tiloissa haivaittu sisäilmaongelmia, joista on tehty haittailmoitukset. Asiakaspalvelutilanteessa on ollut kaksi ns. lähellä pitiilannetta, jotka olisi voineet johtaa työtapaturmaan. Tilanteista on ilmoitettu eteenpäin.

Miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella

Riskienhallinnan tulee olla osa jokapäiväistä toimintaa. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitetään kaupunkitasoisen ohjeistuksen pohjalta.

Riskienhallinnan selonteko

Kunnanvaltuuston hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja kunnanhallituksen niiden soveltamiseksi antamat tarkemmat ohjeet ja niiden noudattaminen.

Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun osalta suuri osa tehtävistä on lakisääteisiä ja delegoitu hallintosäännön kautta eri toimijoille. Hallintosäännön yms. Muiden sääntöjen noudattamista seurataan sisäisesti, eikä ole tiedossa, että rikkomuksia olisi tapahtunut.

Ympäristönsuojelusihteerin toimista ympäristölupapäätöksen osalta on tehty sisäinen selvitys ja todettu että ympäristönsuojelusihteerin ei voida katsoa valituksen alaisissa asioissa läpikäydyissä menettelyissä toimineen lain vastaisesti esitetyn ja läpikäydyin näytön perusteella.

Ympäristövaliokunta on antanut yhden lausunnon Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle, koskien rakennuslupapäätöstä ja yhden lausunnon Vaasan hallinto-oikeudelle koskien yhdistelmäluapäätöstä. Eduskunnan oikeusasiamiehelle on annettu selvitys naapurien välisestä riita-asiasta.

Riskienhallinnan ja seurannan selkeä vastuutus ja asiantuntemuksen riittävyys

Vastuut ovat selkeät. Lisäkoulutusta tarvitaan muuttuvien tarpeiden mukaan.

Kunnan riskienkartoituksen ajantasaisuus ja kattavuus

Riskienhallintaa tulee kehittää osana toiminnan kehittämistä. Riskiarvio on tehty osana talousarviota vuodelle 2023.

Merkittävimpien riskien ja niiden hallitsemiseksi tehtävien toimien dokumentointi, seuranta- ja raportointikäytännöt sekä niiden toteutuminen, onnistuminen toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakoinnissa

Ympäristövaliokunnan osalta määrärahojen ylitysuhrkia seurataan osana kaupunkikehitys- ja teknisen toimialan talouden ja toiminnan säännöllistä tarkkailua. Mahdollisista ylitysuhrista raportoidaan edelleen luottamuselimiä.

Riskien arviointia ja seuranta on tehty neljännesvuosittain osavuositarkastuksien yhteydessä ja niistä on raportoitu valiokunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistapa

Hallinto- ja johtamistapa (eettiset periaatteet, säännöt, ohjeet, toimivallan jako)

Hallintosäännössä on vastuut sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta. Kaupunginhallitus vastaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kaupunginvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden pohjalta. (Kuntal 14 §, 39 §) Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä, ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta omalta osaltaan.

Ohjeita ja sääntöjä ovat: hallintosääntö, teknisen tiliöintiohje ja laskutusohje.

Riskienhallinta (tunnistus, analysointi, hallinta, dokumentointi)

Lupa- ja valvontapuolella riskienhallinnan järjestäminen edellyttää laaja-alaista viranomaisyhteistyötä. Myös riskienhallinnan dokumentointia on kehitetty ja tulevaisuudessa raportointi tapahtuu osavuositarkastusten yhteydessä.

Valvontatoimenpiteet (mm. erilaiset kontrollit, suojaukset, sopimusten hallinta)

Sopimukset laaditaan pääasiassa omana työnä, käyttäen osittain lakiasianpalveluita. Sopimuksien toteutumista valvovat yksittäiset henkilöt tai henkilöryhmät toimialan sisällä. Sopimukset tallennetaan sähköisesti Dynasty-sopimushallintaosioon. Sopimusten osalta korostuu erityisesti vastuuhenkilöiden nimeäminen ja sopimusten toteutumisen seuranta.

Käyttäjävaltuuksia valvotaan ja dokumentoidaan, käyttö- ja lukuoikeudet ovat vain henkilöillä, joille se on tehtävän hoidon kannalta välttämätöntä. Sopimustenhallintaa on kehitetty ja keskitetty Dynasty-asianhallintajärjestelmään.

Tieto ja tiedonvälitys (avoimuus ja hyvä tiedonhallintatapa, raportointi, viestintä, esim. merkittävät riskit)

Tiedon käsittelyyn liittyy myös riskejä, jotka toteutuessaan voivat aiheuttaa merkittävästi lisätyötä ja toisaalta aiheuttaa tietoturvariskejä.

Tietoja säilytetään, välitetään ja käytetään oikeaoppisesti hyvän hallintotavan mukaisesti riittävällä suojauksella. Myös digitalisaatio lisää riskejä, mutta oikealla suojauksella ja toimintatavoilla riskien mahdollisuuksia pystytään pienentämään. Tiedon siirtymistä ja säilymistä tietoteknisissä välineissä pidetään riskinä, koska esim. sähkökatkon sattuessa tietoja ei välttämättä ole saatavilla. Lisäksi riskinä on tietoturvallisuuden pettäminen, elleivät esim. etäyhteydet ole riittävällä tietoturvan tasolla. Tietosuojasta voi muodostua riski, ellei asiakirjoja säilytetä ja käsitellä tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

Seuranta (ml. arviointi, kehittämistoimenpiteiden tuloksellisuus)

Riskienhallinta on edelleen kehittyvä kokonaisuus. Ennakointi ja hyvän hallintotavan noudattaminen vähentää riskien toteutumisen mahdollisuutta. Toimialan riskien arviointi ja ennakointi on nyt hyvällä tasolla ja sitä tulee edelleen päivittää säännöllisesti.

Vesilaitos, taseyksikkö

1. Tehtävälueen kuvaus

Vesilaitos vastaa vesihuollon järjestämisestä kunnan hyväksymällä toiminta-alueella. Vesilaitos huolehtii verkostojen ja laitosten käytöstä, huollosta ja kunnossapidosta ja vastaa asiakasrajapinnasta.

2. Talouden ja toiminnan toteutuminen

Vesilaitos, taseyksikkö	ALKUP. TA 2023	TA- MUUTOKSET	MUUT. TA 2023	TP 2023	POIKKEAMA	POIKKEAMA-%
LIIVEVAIHTO	2 784 500	0	2 784 500	2 719 579	-64 921	-2,33 %
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	0	0	0	96 466	96 466	0,00 %
MUUT TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	4 888	4 888	0,00 %
MATERIAALIT JA PALVELUT	-1 107 200	-283 600	-1 390 800	-1 417 994	-27 194	-1,96 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-526 600	-28 600	-555 200	-470 268	84 932	15,30 %
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-526 600	-28 600	-555 200	-470 268	84 932	15,30 %
PALVELUJEN OSTOT	-580 600	-255 000	-835 600	-947 726	-112 126	-13,42 %
HENKILÖSTÖKULUT	-529 680	0	-529 680	-500 956	28 724	5,42 %
PALKAT JA PALKKIOT	-435 320	0	-435 320	-414 677	20 643	4,74 %
HENKILÖSIVUKULUT	-94 360	0	-94 360	-86 279	8 081	8,56 %
ELÄKEKULUT	-77 540	0	-77 540	-71 695	5 845	7,54 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-16 820	0	-16 820	-14 584	2 236	13,30 %
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-1 161 600	0	-1 161 600	-1 172 607	-11 007	-0,95 %
LIIEKYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ) YHTEENSÄ	-13 980	-283 600	-297 580	-270 624	26 956	9,06 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	13 226	13 226	0,00 %
KORKOTUOTOT	0	0	0	6 879	6 879	0,00 %
MUUT RAHOITUSTUOTOT	0	0	0	6 351	6 351	0,00 %
MUUT RAHOITUSKULUT	0	0	0	-3	-3	0,00 %
YLIJÄÄMÄ(ALIJÄ)ENN.SATUNN.ERIÄ YHTEENSÄ	-13 980	-283 600	-297 580	-257 398	40 182	13,50 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-13 980	-283 600	-297 580	-257 398	40 182	13,50 %

Vesilaitoksen liikevaihto jäi 65 000 euroa talousarviota pienemmäksi. Liiketoiminnan muissa tuotoissa on vakuutuskorvauksia 95 100 euroa vesivahingon korjauksista. Perusmaksutulot ylittivät talousarvion noin 3,7 %, mutta muulta osin myyntitulot jäivät talousarviosta. Laskutetun veden määrä tippui 9 % ja laskutetun jäteveden määrä 6 % edellisvuodesta. Myös sako- ja umpikaivolietteen vastaanottomäärissä tapahtui selkeä lasku edellisvuodesta.

Materiaalit ja palvelut ylittivät muutetun talousarvion 27 200 euroa, henkilöstökulut alittuivat 28 700 euroa ja liiketoiminnan muut kulut ylittyivät 11 000 euroa. Tilikauden tulos painui 257 400 euroa alijäämäiseksi, mikä on 40 200 euroa vähemmän kuin muutetussa talousarviossa.

Toiminnan kehittämisessä pääpaino oli omaisuudenhallinnan tehostamisessa. Omaisuudenhallinnan tehostaminen toteutettiin etäluettavien mittareiden käyttöönoton, vuotovesitutkimusten ja verkkotietojärjestelmän käytön tehostamisen avulla. Tehostamistoimenpiteissä onnistuttiin suunnitelmien mukaisesti, mutta työ on kaikilta osin vielä kesken.

Operatiiviset tavoitteet

Operatiivinen tavoite	Mittari/Arviointitapa	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Vesijohtovuodon korjaus tehty havaintoajankohdasta laskien.	Aika.	max. 3 vuorokautta.	Muutamassa pienemmässä tapauksessa, joista ei ole aiheutunut merkittävää haittaa vedenkuluttajille tai vaaraa omaisuudelle aikaraja on ylittynyt.	Toteutuu osittain
Etäluettavien mittareiden asentaminen.	Asennetaan 700 kpl vuonna 2023.	700 kpl / vuosi	Vaihdettu 687 etäluettavaa mittaria.	Toteutuu

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Veden tuotanto: Pumpattu vesi m ³	796 292	788 022	informatiivinen tieto	779 901
Laskutettu vesi m ³	585 751	597 298	informatiivinen tieto	543 964
Vuotovesiprosentti	25,3	23,0	21	27,5
Käytetty energia kWh/m ³	0,73	0,71	0,7	0,76
Vesijohtoverkosto: Liittyjien määrä kpl	3617	3 642	informatiivinen tieto	3 651
Uudet liittyjät kpl	25	21	informatiivinen tieto	10
Liittymisprosentti	73,7	73,8	informatiivinen tieto	73,9
Vesijohtoverkoston pituus m	242 703	246 849	informatiivinen tieto	260 587
Jäteveden puhdistus: Käsitelty jätevesi m ³	941 745	904 198	informatiivinen tieto	936 181
Laskutettu jätevesi m ³	564 428	568 228	informatiivinen tieto	533 019
Vuotovesiprosentti	40,1	37,2	informatiivinen tieto	43,1
Käytetty energia kWh/m ³	2,24	2,07	2,1	2,25
Viemäriverkosto:	3432	3 453	informatiivinen tieto	3 462

Liittyjien määrä kpl				
Uudet liittyjät kpl	25	19	informatiivinen tieto	8
Liittymisprosentti	72,3	72,4	informatiivinen tieto	72,5
Jätevesiverkoston pituus m	229 344	230 428	informatiivinen tieto	231924
Jätevesipumppaamot kpl	67	67	informatiivinen tieto	68